

Επισκόπηση εξελίξεων Νοέμβριος 2016

Η απόκλιση της πορείας των αφίξεων και των εσόδων, βάσει της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος, ανακόπηκε τον Σεπτέμβριο, αν και η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη παρέμεινε σημαντικά μειωμένη σε σχέση με πέρυσι. Συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά 13,7% ενώ οι εισπράξεις κατά μόλις 2,3%. Στο Δελτίο δίνονται αναλυτικά στοιχεία για την απόκλιση της πορείας αφίξεων και εσόδων τους προηγούμενους μήνες και την συνεχιζόμενη μείωση της ΜΚΔ από τα οποία προκύπτει ότι α) παρόμοια φαινόμενα έχουν παρατηρηθεί και προηγούμενες χρονιές, β) η μείωση της ΜΚΔ είναι διαχρονική και οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στην μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής και γ) η μείωση της ΜΚΔ δεν είναι μόνον ελληνικό φαινόμενο αλλά παρατηρείται και στους ανταγωνιστικούς προορισμούς αν και δ) η μείωση της ΜΚΔ στην Ελλάδα τους μήνες αιχμής υπήρξε αισθητά υψηλότερη, πιθανόν λόγω προσφορών last minute.

Μείωση εισπράξεων παρά την αύξηση των αφίξεων λόγω εξωγενών παραγόντων και προσφορών last minute

Αναφορικά με τα διοικητικά στοιχεία, οι αεροπορικές αφίξεις Οκτωβρίου από το εξωτερικό στα κυριότερα αεροδρόμια κατέγραψαν αύξηση +30,8% (!) στα Περιφερειακά Αεροδρόμια και +13,5% στην Αθήνα ενώ για το διάστημα Ιανουαρίου-Οκτωβρίου οι αντίστοιχες μεταβολές είναι +9,0% και +8,3%. Οι σημαντικά υψηλότερες αφίξεις Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου υποδηλώνουν και μια μείωση της εποχικότητας. Επίσης, οι οδικές αφίξεις κατέγραψαν αύξηση +12,5% έναντι του περσινού Οκτωβρίου, περιορίζοντας την συνολική μείωση για το διάστημα Ιανουαρίου – Οκτωβρίου στο οριακό -0,3%.

Σημαντική αύξηση αεροπορικών αφίξεων στα περιφερειακά αεροδρόμια επιφέρουν μείωση εποχικότητας

Με το κλείσιμο της σεζόν, μπορεί πλέον να αποτιμηθεί και το πλήγμα στα νησιά του Αιγαίου από το «Προσφυγικό», αφού παρά την γενική αύξηση, η Κως, η Σάμος και η Μυτιλήνη σημείωσαν σημαντική μείωση στις αεροπορικές αφίξεις από το εξωτερικό στο δεκάμηνο (-11,2% ή -110 χιλιάδες επισκέπτες, - 23% ή -17 χιλιάδες και -57,3% ή -43 χιλιάδες αντίστοιχα).

Σαφής η επίπτωση του «Προσφυγικού» σε Κω, Σάμο και Μυτιλήνη

Στις θετικές εξελίξεις για τον τουρισμό είναι και η αποτίμηση της World Travel Market (WTM 2016) που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο στο Λονδίνο, κατά την διάρκεια της οποίας τα μηνύματα ήταν θετικά για την Ελλάδα με εκτιμήσεις για αύξηση των προκρατήσεων για το 2017 άνω του 20%. Παρ' όλ' αυτά, σειρά αστάθμητων παραγόντων, όπως η εξέλιξη της ισοτιμίας της στερλίνας, η ισοτιμία δολαρίου σε σχέση με το ευρώ και οι απρόβλεπτες εξελίξεις στη Βρετανική και παγκόσμια οικονομία, κάνουν ιδιαίτερα επισφαλή την τελική εκτίμηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των Βρετανών τουριστών για το 2017.

Θετικές ενδείξεις από WTM και TUI για επερχόμενη σεζόν – παραμένει όμως η αβεβαιότητα

Επίσης η TUI ανακοίνωσε σημαντική αύξηση των ξενοδοχείων με τα οποία θα συνεργαστεί στην Ελλάδα στην επόμενη σεζόν. Ιδιαίτερα θετική εξέλιξη αποτελούν οι νέες σχεδιαζόμενες αεροπορικές συνδέσεις της Κω με Ανόβερο, Νυρεμβέργη, Στουτγάρδη και Βασιλεία που αναμένεται να αντισταθμίσουν σε μεγάλο βαθμό την μείωση δρομολογίων προς το νησί που ανακοίνωσε η Ryanair το περασμένο καλοκαίρι.

Ευρύτερα, τα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας παρουσιάζουν αξιοσημείωτη περαιτέρω βελτίωση. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, το 3^ο 3μηνο το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ήταν αυξημένο κατά 1,84% σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο πέρυσι. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε σε θετική μεταβολή 0,16% για τα 3 πρώτα 3μηνα του 2016, καθιστώντας απολύτως εφικτή την αύξηση του ΑΕΠ για το σύνολο του έτους όπως το SETE Intelligence είχε ήδη προβλέψει από τον Ιούλιο στο [1^ο τεύχος της περιοδικής έκθεσης Ελληνικός Τουρισμός – Εξελίξεις και Προοπτικές](#). Τα αντίστοιχα μεγέθη για την ονομαστική μεταβολή του ΑΕΠ είναι 1,31% (Q3) και 0,11% (Q1-Q3). Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εξέλιξης αυτής αφού η αύξηση του ΑΕΠ το Q3 υπερκάλυψε την μείωση του ΑΕΠ το 2015Q3, δηλαδή δεν μπορεί να αποδοθεί στο base effect της μείωσης του ΑΕΠ λόγω capital controls τον Ιούλιο του 2015. Επίσης, η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης σε σταθερές τιμές το Q3 ήταν 5,1% με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία ή 5,7% με βάση τα μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία, επιβεβαιώνοντας τις εκτιμήσεις της προαναφερθείσας έκθεσης για ταχεία αποκατάσταση της ομαλότητας στην ελληνική οικονομία μετά την 1^η αξιολόγηση, στοιχείο που προκύπτει και από την [έρευνα οικονομικής συγκυρίας του IOBE του Οκτωβρίου 2016](#).

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού εξακολουθεί να είναι πολύ καλύτερη των προβλέψεων με εκτιμώμενο πλέον Πρωτογενές Πλεόνασμα για το 2016 στο 2% του ΑΕΠ, έναντι αρχικού στόχου 0,5%. Μάλιστα, από τα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού προκύπτει ότι το Πλεόνασμα θα ήταν της τάξης του 1,6% χωρίς τα μέτρα € 5,4 δις που επιβλήθηκαν τον Ιούνιο για να κλείσει η 1^η αξιολόγηση και τα οποία έπληξαν αφενός την ανταγωνιστικότητα, ιδιαίτερα του τουριστικού τομέα, και αφετέρου την κατανάλωση. Και οι δύο αυτοί παράγοντες επιδρούν έντονα αρνητικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας επιβαρύνοντας εντέλει τους δείκτες βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους.

Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΡΓΑΝΗ, παρά την σημαντική μείωση της απασχόλησης τον Οκτώβριο, που προφανώς οφείλεται στην λήξη των συμβάσεων των εποχικά απασχολούμενων τους καλοκαιρινούς μήνες, το ισοζύγιο ροών μισθωτής απασχόλησης την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου είναι θετικό κατά 163 χιλιάδες θέσεις εργασίας περίπου.

Η περαιτέρω σημαντική βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας επιβάλλει την αναθεώρηση του αναίτιου και επιβλαβούς δημοσιονομικού πακέτου των 5,4 δις. που επιβλήθηκε φέτος

Αύξηση της απασχόλησης Ιαν.-Οκτ. κατά 163 χιλ. παρά την μείωσή της τον Οκτώβριο λόγω λήξης των εποχικών συμβάσεων